

З метою забезпечення прозорості та цивільного контролю за діяльністю НАБУ, відповідно до ст. 31 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» діє Рада громадського контролю, яка формується на засадах відкритого та прозорого конкурсу. Рада громадського контролю при НАБУ заслуховує інформацію про діяльність, виконання планів і завдань, розглядає звіти НАБУ і затверджує свій висновок щодо них, обирає з її членів двох представників, які входять до складу Дисциплінарної комісії НАБУ.

Важливим елементом реформування конституційно-правового механізму подолання корупції в Україні є відкритість та прозорість діяльності вказаних структур для громадськості. Так, відповідно до ч. 2 ст. 21 Закону України «Про запобігання корупції» громадському об'єднанню, фізичній, юридичній особі не може бути відмовлено в наданні доступу до інформації стосовно компетенції суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання корупції, а також стосовно основних напрямів їх діяльності.

Окрім того, в умовах глобалізації суспільних та комунікативних процесів, зокрема значного взаємообміну інформацією в мережі Інтернет, новаторством та позитивом є створення інформативних сайтів та сторінок в соціальних мережах. НАБУ та НАЗК активно звітує перед суспільством про усі заходи, дії, плани, надає роз'яснення нормативних актів, спростовує різного роду провокативні заходи. За рахунок таких дій новостворені структури дають можливість не лише забезпечити себе позитивним іміджем, а й підвищують довіру громадськості.

Відкритим поки що залишається питання заохочення громадськості до реформування конституційно-правового механізму подолання корупції. До реформаторських процесів залучаються свідомі громадяни, в більшості випадків – це громадські організації (Transparency International, Центр Протидії Корупції, «Наші Гроші», «Свідомо», «Ні Хабарництву», Антикорупційний комітет Асоціації українських правників, тощо). Вказані організації діють за рахунок самодостатності та самофінансування. Вважаю позитивними є тенденції визначення статусу викривачів корупції на законодавчому рівні та гарантування їх захищеності та матеріальної зацікавленості. Мова йде про проект Закону України «Про захист викривачів і розкриття інформації про шкоду або загрозу суспільним інтересам».

З урахуванням зазначеного, можна констатувати, що громадськість є основним елементом реформування конституційно-правового механізму подолання корупції в Україні. І лише створення умов, за яких кожен громадянин усвідомить неприйнятність корупції та необхідність особистої участі в боротьбі з нею буде індикатором успішної реформи.

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ 29 КВІТНЯ 1918 РОКУ – ВАЖЛИВИЙ ЕТАП В ІСТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО КОНСТИТУЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Проданюк Федір Миколайович

кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри філософії, політології та українознавства

Київського національного університету технологій та дизайну

Постановка проблеми. Реформування національної Конституції в сучасних умовах розглядається в таких головних напрямках: забезпечення балансу і відповідальності усіх гілок влади; створення незалежної судової системи; децентралізація і розвиток місцевого самоврядування. Все це спонукає дослідників до глибокого вивчення історії основних етапів національного конституційного процесу. Значне місце в якому належить добі Центральної Ради та Конституції УНР 29 квітня 1918 р.

Метою роботи є розкриття конституційної діяльності Центральної Ради та аналіз основних положень Конституції УНР 29 квітня 1918 р.

Стан наукової розробки проблеми. Питання конституційного процесу в добу Центральної Ради та положення Конституції УНР 29 квітня 1918 р. проаналізовані в історико-юридичних дослідженнях С. Благівісного, О. Васильченка, В. Верстюка, П. Гай-Нижника, С. Грабовського, В. Єрмолаєва, Н. Єрмолаєвої, В. Капелюшного, С. Кашенка, О. Копиленка, В. Кульчицького,

О. Мироненка, Т. Приймака, В. Рум'янцева, В. Солдатенка, М. Стахова, Б. Тищика, М. Томенка, А. Яковлева, Д. Яневського та ін.

Виклад основного матеріалу. Центральна Рада здійснила перші кроки в реалізації українського конституціоналізму. 20 червня 1917 р. Рада створила спеціальну комісію для підготовки проекту Конституції. Її головою призначили М. Левитського, а секретарем – М. Шрага. Комісія підготувала і 10 грудня 1917 р. опублікувала «Проект Конституції Української Народної Республіки». Однак Центральній Раді так і не вдалося ухвалити даний проект [1, с.54-55]. Конституційний процес був продовжений і завершився прийняттям 29 квітня 1918 р. Конституції УНР (Статуту про державний устрій, права і вільності УНР). Її проект був ухвалений за доповіддю заступника голови Центральної Ради А. Степаненка. Конституція УНР увійшла в історію конституційного права як «Статут про державний устрій, права і вольності Української Народної Республіки». Вона складалася з 83 статей і 8 розділів («Загальні постанови», «Права громадян України», «Органи влади УНР», «Всенародні збори УНР», «Про Раду Народних Міністрів України», «Суд УНР», Національні Союзи», «Про часове припинення громадянських свобод»). Основні засади побудови УНР як держави суверенної і самостійної були викладені в першому розділі Конституції. Суверенне право в УНР належало народові України. Основний Закон УНР проголошував єдність і неподільність території України. Конституція УНР передбачала перетворити Україну в парламентську республіку, в якій вищим законодавчим органом мали стати Всенародні збори УНР, які вирішували б питання політичного, економічного, соціального, культурного життя та зовнішньополітичної діяльності України. Збори мали затверджувати державний бюджет, встановлювати податки і позики, сприяти призову громадян на обов'язкову військову та міліційну службу. Вища виконавча влада належала «Раді Народних Міністрів». Третьою гілкою влади мав бути Суд УНР. «Статут про державний устрій, права і вольності УНР» тривалий час привертає увагу дослідників. Положення Конституції УНР 1918 р. розкрито в працях П. Христюка, А. Яковліва, М. Стахіва, І. Лисяк-Рудницького та ін. Її зміст проаналізовано в історичній та правничій літературі України в роки незалежності. Дані проблеми розглядаються в дисертаційних дослідженнях сучасних вчених. Аналізу положень «Статуту...» відведено чільне місце в підручниках та навчальних посібниках з конституційного права. Історики та правознавці визнають, що «Статут про державний устрій, права і вольності УНР» - це важливий політичний та правничий документ. В наукових роботах акцентовано увагу, що його автори узагальнили доробок представників національного лібералізму, конституційні ідеї Австрії, Англії, Франції та США. Дослідники звертають увагу на те, що в Конституції УНР 1918 р. простежується вплив конституційних ідей М. Міхновського. Його ідеї про адміністративний розподіл України на землі, скасування приватної власності на сільськогосподарські угіддя, недоторканість особи та її помешкання тощо. В дослідженнях істориків та правників зазначено, що Конституція УНР 1918 р. має серйозні недоліки. Серед них науковці акцентують увагу те, що Основний Закон УНР не закріплював стабільну виконавчу й судову владу в Україні, майнові права громадян тощо.

Висновки. Конституція УНР 29 квітня 1918 р. продемонструвала величезну внутрішню суперечливість українського державотворчого процесу: об'єктивні обставини дедалі більше детермінували поглиблення революційних перетворень, а Основний Закон УНР і в прямому і в переносному значенні закріплював «учорашній день», гальмував історичну ходу [3, с.171]. Разом із тим слід відзначити, що Конституція УНР 1918 р. залишається важливим етапом в історії конституційного права України.

Список використаних джерел:

1. Гай-Нижник П. Конституційний процес в Україні за ЦР: від автономії до державності (червень 1917 - січень 1918 рр.)//Київська старовина. - 2011. - №6 (402). – С.42–60.
2. Мироненко О.М. Світоч української державності. Політико-правовий аналіз діяльності Центральної ради. – К., 1995. – С. 119–131.
3. Український вибір: політичні системи ХХ століття і пошук власної моделі суспільного розвитку / В.Ф. Солдатенко (кер.).- К.: Парламентське вид-во, 2007. – 576 с.